

Een dag in de kinder- bewaarplaats

Voor het raam van een ouderwetsch huis in een stille straat staat een bord, dat het opschrift draagt: „Kinderbewaarplaats”. Geen spreekuur van de directrice, geen nadere omschrijving van het doel. Dit is ook voor degenen, die met het instituut te maken hebben, niet noodig.

Uit ervaring weet ik echter, dat èn het bestaan van zulk een kinderbewaarplaats èn de manier, waarop de kinderen er niet maar worden „bewaard” doch verzorgd, bezig gehouden en opgevoed, voor velen een openbaring is. Daarom wil ik er hier het een en ander van vertellen.

Voorop stel ik dit ééne: ik laat na een oordeel uit te spreken over de beroepsarbeid van de gehuwde vrouw, welke arbeid mee oorzaak is, dat een bewaarplaats als deze recht van bestaan heeft. Ik aanvaard de feiten, zooals ze nu eenmaal zijn.

Welk soort kinderen zijn het, die overdag deze inrichting bevolken? Allereerst zij, wier moeders uit schoonmaken gaan of op de een of andere fabriek werkzaam zijn. Verder leveren in de stad, die ik op het oog heb, gezinnen van orgeldraaiers een naar

king. Man en vrouw, soms ook grootere kinderen, gaan er met het pierement op uit, vaak naar plaatsen in de omtrek en de kleinen beneden de schoolplichtige leeftijd worden naar de „bewaarplaats” gebracht.

Ook uit een enkel middenstandsgezin, waar man en vrouw samen dag aan dag de moeilijke strijd om het voortbestaan van hun klein zaakje voeren, brengt men gaarne zijn kleuters naar deze veilige omgeving. Vanaf acht uur 's morgens loopt het aan de achteringang, die toegang geeft tot de ruime speelplaats, meer of minder druk met kinderwagens, trekkarren, fietsen enz.

Ik zeg: meer of minder druk, want het aantal kleine bezoekers is zeer wisselend. In tijden van groote werkloosheid passen de vaders wel op het kroost. Het weinige geld, dat gevraagd wordt voor het verblijf in de inrichting, wordt hiermede gespaard. In zooverre is het een gunstig teeken, wanneer de toeloop grooter is. De seizoendrukte spreekt ook mee. In het voorjaar de schoonmaak, ook van de vele gemeente-instellingen; later de tijd van het groenteschoonmaken, vooral het boonen-afhalen thuis.

Bij het binnenkomen worden de kinderen ingeschreven en moet meteen het verschuldigde bedrag worden betaald. Voor het eerste kind is dit f 0.15 per dag; voor de volgenden f 0.10. Hiervoor krijgen ze 's middags warm eten en 's avonds, eer ze naar huis gaan, brood. Ge begrijpt al wel, dat zonder contributies en subsidies de inrichting niet zou kunnen bestaan.

Zien de kleuters er behoorlijk uit, dan krijgen ze een speelschort voor; hapert er teveel aan, dan zijn er in de inrichting altijd wel kleeren voorhanden. Zomers dragen ze zooveel mogelijk speelpakken, die frisch en luchtig zijn. Dit is niet alleen, omdat ze zich in de zandbak vuiler maken, doch vooral om ze te doen profiteren van de sterkende zonnestralen. Te dikwijls toch hebben de ouders van deze kleuters van hygiëne niet al te veel begrip.

Gedurende de dag zijn de kinderen in twee groepen verdeeld. De jongeren, onder de hoede van de directrice, spelen in hun boxen, of loopen vrij rond in de zaal. Soms zijn er wiegekinderen, die vanzelfsprekend niet anders doen dan drinken, slapen en schreien, zooals elke baby dat gewend is.

De leeftijd van de kinderen varieert van enkele weken tot ruim zes jaar, d.w.z. tot de schoolplichtige leeftijd.

Terwijl ze toezicht houdt, verricht de directrice allerlei karweitjes, die noodig zijn, om de boel heel en ordelijk te houden. Gebrek aan werk is er nooit. Knoopen aanzetten, handdoeken zoomen (ieder kind heeft zijn eigen handdoek en zijn eigen waschhandje) of pantoffeltjes maken, die binnen gedragen worden.

Bij de directrice is als hulp aanwezig 'n leerlinge van de vakschool voor meisjes en wel van de opleiding kinderverzorging. Deze leerlingen ontvangen op deze manier na haar theoretische leertijd de drie maanden praktische opleiding, die noodig zijn voor haar diploma. Ook verder is er nog wel eenige wisselwerking tusschen vakschool en kinderbewaarplaats.

's Middags is er een verplichte rusttijd voor de kleuters, die het

noodig hebben. Het is een grappig gezicht, hen in hun keurige, heldere bedjes te zien liggen, allen met een eender slaapjasje aan, geschenk van een goedgeefsche vrouwenvereniging. De oudere kinderen vertoeven onder de hoede van een assistente in een ander lokaal. Zij leeren daar fröbelwerkjes, doen spelletjes, leeren versjes, precies als op een gewone kleuterschool. Het eenige onderscheid is, dat ze 's middags niet naar huis gaan, doch allen met elkaar blijven eten.

Zomers wordt de tijd zooveel mogelijk in de open lucht doorgebracht. Zelfs de maaltijden worden buiten gebruikt. De binnenplaats ligt beschut, is zonnig, terwijl een paar boomen schaduw (en in de herfst peren!) geven. Voor velen van deze kinderen is zulk een verblijf in de open lucht een groote weldaad, die misschien meehelpen kan om de aanleg voor bepaalde ziekten tegen te gaan.

Ondanks alle zorg voor de gezondheid zou een inrichting als deze toch gemakkelijk aanleiding kunnen geven tot besmetting van het eene kind door het andere, wanneer er geen geneeskundig toezicht was. Eenmaal in de maand komt er dan ook een dokter, aangesteld door de gemeente en vergezeld van een verpleegster. En vanzelfsprekend ontvangt de directrice bericht, wanneer er in een gezin de een of andere besmettelijke ziekte heerscht, zoodat ze kinderen uit zulk een gezin, mochten ze toch komen, weren kan.

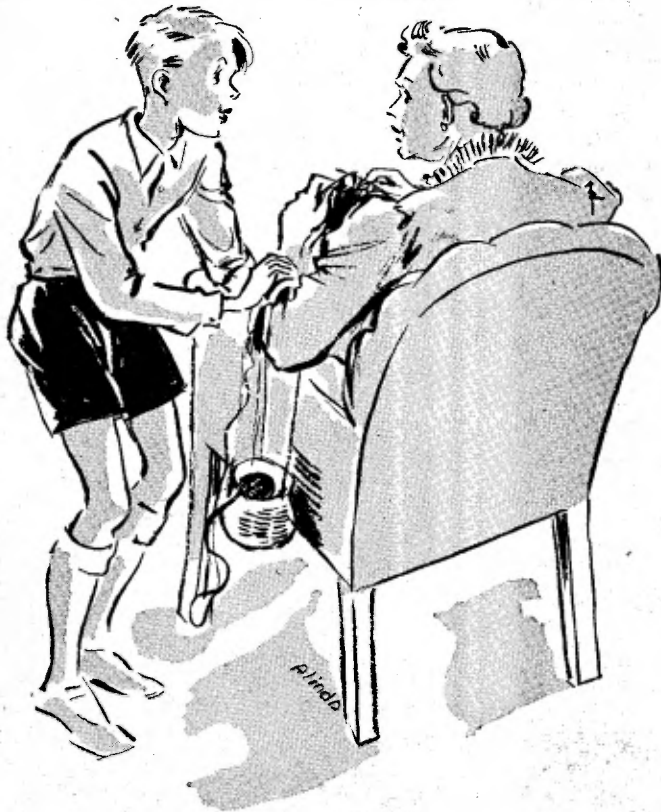
Zooals ik reeds zei: we willen ons ditmaal niet verdiepen in de vraag, of het een misstand is, dat de

's Middags is er een verplichte rusttijd. 3

moeders van deze kinderen niet zelf voor hen zorgen, dan wel of bittere noodzaak hen hiertoe brengt. Nog minder gaan we in op de eigenaardige mentaliteit van een bepaald type menschen, voor wie het sinds geslachten tot een gewoonte werd, er samen op uit te trekken en langs de wegen hun brood en het meerdere, dat ze nodig hebben, op te halen. Dat alles zou ons te ver voeren. We zien voor ditmaal de toestand, zooals deze is, en komen dan tot de conclusie, dat althans in de groote steden zulk een kinderbewaarplaats in een behoefte voorziet. Dat zonder dergelijke inrichtingen een aantal kinderen onder zeer ongunstige omstandigheden hun eerste jeugd zouden doorbrengen.

Het werk eischt veel toewijding; gemakkelijk is het

„Moeder, hoor-es, mag ik vanmiddag met m'n vlieger naar 't voetbalveld? Kees z'n groote broer, die zit in Ajax... en dáárom maggen we op 't veld... jofel hè, moeder?... Kees z'n vlieger is met drakenkoppen en ik plak op de mijne...”

„Dàg Jóóp,” zegt moeder met verwijtende nadruk. „O, ja, dag Mam,” herstelt Joop haastig zijn verzuim. Vóór alles moet hij zorgen, dat moeder niet uit haar humeur raakt, nu er zoo onnoemelijk veel afhangt van haar antwoord. En Joop weet bij smartelijke ondervinding, dat een onnoozele kleinigheid op zulk een kritiek oogenblik fataal kan zijn.

„Màg ik?” vraagt Joop gretig.

Moeder aarzelt. De vlieger ligt in desolate toestand ergens op zolder. Er moet aan geplakt worden. Er moet een klos touw aangeschaft worden. Dat voetbalveld is natuurlijk één modderbrij. Joop zal op zijn

niet. Hoe meer de inrichting „bloeit”, hoe zwaarder de taak van de directrice is. Wie alleen maar houdt van nette, keurig-aangekleede kinderen, kan hier niet terecht. Misschien is wel het allermoeilijkste dit, dat telkens deze vraag opkomt: gaat alles, wat we hier doen, in hun later leven niet weer verloren? Ook komt men, door dit werk, in aanraking met allerlei maatschappelijke toestanden, die men in het gewone leven niet leert kennen. Hier geldt zeker wel het woord, dat vermeerdering van kennis dikwijls smart geeft.

Wie zich geven wil en kan, vindt er echter toch ook een werkkring, die naast moeilijkheden, veel vol-doening schenkt.

J. M. W.—W.

Heer ja!

JO KALMIJN-
SPIERENBURG

minst ontoonbaar zijn, als hij thuiskomt.

„Màg ik, moeder?” dringt Joop.

„En je huiswerk?”

„Is àf,” klinkt het triomfantelijk.

Weer een oogenblik aarzeling.

„Nou maar,” beslist moeder. „Ik vind het dwaásheid. Zoo'n voetbalveld is niets gedaan. Je ben tòch al een tikje verkouden.”

Dus néén! Misschien, als Joop zóó lang en zóó hardnekkig blijft zeuren, tot moeders hoofd er van omloopt, dat hij haar nog de kribbige toestemming kan afpersen: „Ga jij maar, mannetje, maar de gevolgen zijn voor jouw eigen rekening.”

Maar de glans is van 't festijn al grootendeels af. Waarom weigert moeder haar jongen dit genoeg eigenlijk? Gunt ze hem zijn plezier niet? Natuurlijk wel. Ze gunt hem veel en veel meer. Ze is altijd voor